

HUOM! Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Luoma, U-M. & Naamanka, L. (2020). Mitä kuuluu ammattikoulun yhteisöllisyydelle? Vertaisohjaaja yhteisöllisyyden edistäjänä. *Nuorisotyö*, 3(1), 22-23.

PLEASE NOTE: This is a self-archived version of the original article.

Please cite the original version:

Luoma, U-M. & Naamanka, L. (2020). Mitä kuuluu ammattikoulun yhteisöllisyydelle? Vertaisohjaaja yhteisöllisyyden edistäjänä. *Nuorisotyö*, 3(1), 22-23.

Mitä kuuluu ammattikoulun yhteisöllisyydelle?

Vertaisohjaaja yhteisöllisyyden edistäjänä

TEKSTI ULLA-MAIJA LUOMA JA LEEA NAAMANKA KUVA DUY PHAM / UNSPLASH

”Se vaan jäi mieleen, kun se oli niin hauskaa.”

Millaisia mahdollisuuksia ammatillisessa oppilaitoksessa vertaisohjaajina toimivilla opiskelijoilla on edistää oppilaitoksen yhteisöllisyyttä, opiskelijoiden kouluyhteisöön kiinnittymistä ja koulussa viihtymistä? Esittelemme kirjoituksessamme oululaisen ammatillisen oppilaitoksen vertaisohjaajien kokemuksia vertaisohjaajakoulutuksesta ja yhteisöllisyydestä.

Vertaisohjauksen malli ammatillisessa oppilaitoksessa

Ammatillisten oppilaitosten vertaisohjauksen mallia kehitettiin ESR-rahoitteisessa Höntsä – silta eteenpäin! -hankkeessa. Oululaisessa ammatillisessa oppilaitoksessa järjestettiin vertaisohjaajakoulutus, jonka tavoitteena oli antaa opiskelijoille valmiuksia toimia vertaisohjaajana muille opiskelijoille. Vertaisohjaajalla tarkoitetaan henkilöä, joka on samassa elämäntilanteessa ohjattavien kanssa eli tässä tapauksessa ammatillisen oppilaitoksen sosiaali- ja kasvatusalan opiskelija.

Vertaisohjauksella pyritään tukemaan koulun yhteisöllisyyttä ja opiskelijoiden koulussa viihtymistä. Tarkoituksena on,

että opiskelijoille luodaan mahdollisuuksia tulla osaksi opiskelijayhteisöä ja solmia vertaissuhteita muiden opiskelijoiden kanssa. Vertaisohjaaja järjestää esimerkiksi liikunnallista tai luovaa toimintaa toisille opiskelijoille.

Vertaisohjaajakoulutuksella tähdättiin opiskelijoiden itsetuntemuksen vahvistamiseen sekä omien vahvuuksien ja voimavarojen parempaan tunnistamiseen. Koulutus sisälsi kohderyhmälle sopivalla tasolla teoretietoa ryhmäytymisestä ja vertaisohjaajuudesta sekä käytännön harjoituksia erilaisista luovista ja liikunnallista leikeistä. Lisäksi koulutuksella haluttiin lisätä ymmärrystä ohjaustaitojen merkityksestä opiskelijoiden tulevassa ammatissa sekä vahvistaa jo olemassa olevia ohjaustaitoja. Opiskelijat harjoittelivat toiminnan suunnittelua, toteutusta ja ohjausta.

Nuorten kokemuksia ryhmähengestä ja ehdotuksia yhteisöllisyyden vahvistamiseen

Vertaisohjaajakoulutuksen jälkeen, seuraavan lukukauden puolella, koulutuksen käyneet nuoret opiskelijat kertoivat ryhmähaastattelussa kokemuksiaan vertais-

ohjaajakoulutuksesta ja vertaisohjaajana toimimisesta. Myönteinen vuorovaikutus ja yhteishengen vahvistuminen ilmenivät nuorten puheissa erityisesti muiden kannustamisessa yhteisen toiminnan aikana.

”No ehkä silleen, että kaikki kannusti toisiaan ja...”

Yhdessä tekeminen ja toiminnallisuus edistivät luokkakavereihin tutustumista. Tutustuminen laajensi ryhmän sisäisiä sosiaalisia verkostoja ja lisäsi yksilöiden keskinäisiä suhteita.

”Kun ei vielä tuntenu kaikkia niin hyvin, että sitten pääsi paremmin porukoihin, että ei oo niitä tiettyjä miniporukoita, vaan kaikki voi olla kaikkien kanssa.”

Nuorten puheessa ilmeni tarve yhteiselle tekemiselle ja kouluarjen toiminnallisuuden lisäämiselle. Yhteisen toiminnan tulisi kuitenkin olla tiettyssä määrin pakollista. Väljästi muotoiltu vapaaehtoisuus ja esimerkiksi välitunneilla tapahtuva toi-

minta ei välttämättä houkuttele ja tavoita opiskelijoita riittävästi.

”Mutta välitunnilla kaikki lähtee, että sen on pakko olla jollakin tunnilla.”

Nuoret voivat arastella osallistumista sellaiseen toimintaan, josta eivät ole tietoisia. Toisaalta ryhmähaastattelun nuoret näkivät uuteen toimintaan osallistumisessa myös paikan itsensä kehittämiseksi. Uusi, ennalta tuntematon tekeminen yhdessä voi osoittautua yhteiseksi onnistumisen kokemukseksi ja näin ollen vahvistaa ryhmän yhteenkuuluvuuden tunnetta.

”Kyllä se tosiaan on, että meidän pitäisi leikkiä enemmän... Tai pelaila keskenämme yhdessä toistemme kanssa.”

Aikuiselta saatu tuki on myös tärkeässä roolissa. Vertaisohjaajakoulutuksen jälkeen nuoret järjestivät ensimmäisen yhteisen ohjauksen koulutuksessa mukana olleen aikuisen avustuksella. Aikuisen antama tuki kannattelee nuorta uudessa ja jännittävässä tilanteessa.

Vertaisohjauksen hyödyt oppilaitokselle

Ryhmähaastattelun nuoret kokivat, että yhteinen tekeminen helpottaa koulukaveriinkin tutustumista. Tutustumisen vahvistaa ryhmän yhteenkuuluvuutta ja tukee sujuvia vuorovaikutussuhteita. Hyvin toteutunut ryhmäytyminen suojaa myös ryhmästä ulossulkemiselta.

Koulutuksen käyneet nuoret kokivat toisille järjestettävän toiminnan merkityksellisenä ja tärkeänä. Vertaisryhmätoiminta hyödyttää opiskelijoita monesta eri näkökulmasta katsottuna, puhumattaakaan tulevaisuuden työelämätaidoista –

monessa ammatissa on hyötyä ohjaustaidoista ja kyvystä toimia ryhmässä.

Oppilaitosten ammattilaisten tehtävänä on tukea ja kannustaa yhteiseen toimintaan, mikä mahdollistaa opiskelijoiden kiinnittymisen osaksi ryhmää. Tavallisesta kouluarjesta poikkeava, yhteistä tekemistä sisältävä toiminta oli nuorille myönteinen kokemus. Oppilaitoksissa tarvitaan toiminnallisia tapoja perinteisempien opetusmuotojen lisäksi. Toiminnallinen opetus on keino edistää ryhmän yhteenkuuluvuutta ja vuorovaikutusta. Ammatillinen koulutus hyötyisi nuorten yhteisen tekemisen ja vuorovaikutuksen edistämisestä sekä vertaisohjaajien mahdollisuudesta edistää merkityksellisten ystävyysuhteiden syntymistä. ■

Molemmat kirjoittajat (Ulla-Maija Luoma, ODL Liikuntaklinikka ja Leea Naamanka, Diakonia-ammattikorkeakoulu) työskentelevät Höntsä – silta eteenpäin! -hankkeessa.

